

DE REFORMATIE

WEEKBLAD TOT ONTWIKKELING VAN
HET GEREFORMEERDE LEVEN

DIE UWE JEUGD VERNIEUWT ALS EENS ARENDS PSALM 103:3

Onder redactie van Prof. Dr K. SCHILDER, Kampen.

Medewerkers: Dr H. A. van Andel, Solo; Dr R. E. van Arkel, Utrecht; N. Baas, Amsterdam; Dr Henry Beets, Grand Rapids; Dr H. Bergema, Karoeni; Dr F. A. den Boeft, Rotterdam; Dr E. T. v. d. Born, Heemstede; Mr A. Bouman, Rotterdam; Ir B. ter Brugge, Almelo; Dr K. J. Cremer, Kampen; Mevr. W. Cremer-de Vries, Kampen; Dr R. J. Dam, Kampen; Dr A. C. Drogendijk, Dordrecht; Dr D. v. Dijk, Groningen; Drs D. J. Galle, Kampen; Mevr. G. Gilhuis-Smitskamp, Mijdrecht; Dr J. H. Hagenbeek, Zwolle; Dr J. van Herken, Ermelo; Dr B. Holwerda, Amersfoort; A. Janse, Biggkerke; Dr P. Jasperse, Leiden; Dr G. Keizer, De Steeg; Dr B. A. Knoppers, Amsterdam; Dr E. D. Kraan, Vlaardingen; A. Kuiper, Utrecht; Dr J. v. d. Linden, Poerworedjo; Dr S. O. Los, 's-Gravenhage; Drs Joh. Luijkenaar Francken, Rotterdam; Mevr. J. M. Th. Luijkenaar Francken-Schreuder, Rotterdam; Dr F. C. Meijster, Rotterdam; G. Meima, Groningen; Dr H. Mulder, Deventer; Dr A. Ringakla, Ermelo; P. J. Risseuw, 's-Gravenhage; C. Rijnsdorp, Rotterdam; A. Schilder, 's-Gravenhage; Dr G. K. Schoep, 's-Gravenhage; Dr R. Schippers, Wanswerd; Dr J. Smelik, 's-Gravenhage; Drs H. Smilde, Groningen; Dr H. Smitskamp, 's-Gravenhage; Dr N. Streefkerk, Wollega; D. Stroo, Bussum; J. Strikwerda, Zeist; Prof. Dr C. van Til, Philadelphia Pa.; Dr C. Veenhof, Haarlem; Dr J. Veldkamp, Hilversum; Prof. Dr D. H. Th. Vollenhoven, Amsterdam; Dr M. Vreugdenhil, Meliskerke; Dr F. de Vries, 's-Gravenhage; Dr J. de Vries, Tilburg; Dr D. K. Wielenga, Capelle a. d. IJssel; Mr J. A. de Wilde, 's-Gravenhage.

Alle stukken bestemd voor de Redactie zende men aan:
Prof. Dr K. SCHILDER, Vloedijk 101, Kampen.

Drukkers-Uitgevers:
OOSTERBAAN & LE COINTRE, Goes.
Tel. No. 58. — Postrekening No. 36000.

Abonnement: f2.50 per halfjaar bij vooruitbetaling.
Voor 't Buitenland f7.50 en voor Ned.-Indië f6.— per jaar.
Advertentiën: 25 ct. per regel. — Losse nummers f0.15.

INHOUD: Hoofdartikelen: Woorden van Groen. Wat gaan wij doen op leeftijd? II. — Uit de Schrift: Hoog van moed (2 Kron. 17:6). — Gedicht: Het wonderbare Verbond. — Even parkeren: Bij de gratie Gods. — Kerkelijk leven: „Nihilisme“. Een dringend verzoek aan Prof. Hepp. — Literatuur en kunst: De laatste dagen van een eiland. — Zielkunde: Geloof en Verbeelding, III. — Perschoonw. — Kerknieuws.

HOOFDARTIKEL

Woorden van Groen.

(Bij het regeringsjubileum van Koningin Wilhelmina.)

„Vanwaar de opgetogenheid dezer dagen... is die hulde gebracht aan het hoofd eener uitvoerende magt, aan een Koning of Constitutionelen Koning in 't algemeen? Aan den persoon, zonder een blik op vroegeren tijd, enkel aan den persoon, die nu de Kroon draagt? Neen, zij is aan... den afstameling van het Nederlandsche Stamhuis gebracht. Het Huis van Oranje is onafscheidelijk verbonden aan de glorie van ons Volk: dit voorrecht is onwaardebaar. Wij maakten niet, gelijk in België, eene Constitutie in blanco, waarin naderhand de naam van den Koning ingevuld werd. Vraagt men of het mogelijk is, bij de gevaren, die overal in Europa zich voordoen, uit de desorganisatie te geraken waarin ook Nederland verkeert, ik meen, dat het en zeer moeilijk en niet onmogelijk is. Maar wij hebben een kompas noodig: de vereniging van Oranje en Vrijheid; verkrijgbaar alleen door het handhaven eener Souvereiniteit bij de gratie Gods, welke in Nederland historisch, nationaal en constitutioneel is.“¹⁾

„Vraagt men wat die Souvereiniteit is? geen geconcentreerde volkswil, geen revolutionaire autoriteit, geen wegeijfing van den Koning. Vraagt men wat van die Souvereiniteit gemaakt is? men heeft er alles van gemaakt. Door de schuld van Ministers, Vorsten en Natie is dit geschied. Men heeft er een revolutionair absolutismus van gemaakt, eene omgekeerde Volkssouvereiniteit, zoodat de Vorst, naar de leer van Napoleon, eerste representant van het volk, krachtens deze theorie, op bijkans onvoorwaardelijk alvermogen regt scheen te hebben; en dit revolutionaire koningschap heeft men in de herinneringen uit vroegere tijden gehuld; den nieuwerwetschen troon gedrapeerd met de sieraden der legitimiteit. Dit systema heeft onberekenbaar nadeel aan het vorstelijk gezag gedaan; de terugwerking is gebleken... We moeten terug naar het historische denkbeeld van 1813 en 1815, naar de twee gedachten die Hogendorp, Falck en Kemper bij de opdracht der Souvereiniteit voor den geest hebben gestaan. De eerste; er moet zijn eene onverdeelde, niet onbepaalde oppermagt; de getemperde Monarchie, de vroegere constitutie, ontwikkeld en gewijzigd naar de behoeften des tijds. De tweede; oppermagt des Konings wordt, blijkens de ervaring, vereischt tot handhaving der vrijheden en regten van het volk.“²⁾

„Het geachte lid uit Leiden (Thorbecke, K. S.) heeft de goedheid gehad mij te berichten dat mijne denkbeelden over Souvereiniteit die waren welke

in de Deutsche Monarchiën vóór 1848 bestonden... Zes weken geleden heeft het lid uit Almelo (Van Hoevell, K. S.) beweerd, dat ik zestig jaren ten achteren was; nu ben ik één jaar ten achter (datum der rede: 27 Juli 1849, K. S.); er is derhalve voor mij nog mogelijkheid te geraken op de hoogte van den tijd...“³⁾

„Ik zeg... dat het ondenkbaar is op den duur een land naar de eischen van een constitutioneel Gouvernement te bestieren, wanneer het Bewind den boventoon en het overwigt in de Kamers niet bezit... Ik zal niet lang spreken over de regeering van Willem I. Het is eene erkende zaak, dat de Ministers niet anders waren dan commissen en advocaten des Konings. De wil des Konings was de eenige grond der homogeniteit. Zal ik spreken over de Regering van Willem II? ik wil... alleen met een enkel woord opmerken dat er in dien tijd veel gesproken is van een homogeen Ministerie: maar het is mij niet mogelijk geweest homogeniteit, in den door mij opgegeven zin, te ontdekken. Ik heb hoogstens gezien overeenstemming in een negatief beginsel: wil men nu karakterloosheid ook karakter, kleurloosheid ook eene kleur, beginselloosheid ook een beginsel noemen, dan, ja, is er homogeniteit geweest, niet degene welke ik bedoel als voorwaarde van eenheid en kracht... Wanneer het homogeen Ministerie in werking raakt, zal zijn bestaan niet in twijfel worden getrokken... Hoe zal de Kroon invloed uitoefenen op de Kamer, indien er geen homogeen ministerie bestaat? Laat ons niet vergeten — ook de laatste jaren hebben het geleerd — dat de vastheid der troonen niet ligt in het goud, ook niet in het staal, alleen in zedelijke kracht. En nu kan de Koning, ik spreek niet van den Koning als individu, maar de Koning als vertegenwoordiger van het Koningschap, de Koning als persona moralis, als hoofd van het constitutioneel Bewind, kan geen zedelijke kracht uitoefenen zonder een homogeen ministerie. Het niet bestaan van een homogeen ministerie is aan de wegcijfering van het Koningschap gelijk.“⁴⁾

„Wat de beginselen der 's-Gravenhaagsche kiesvereëning Nederland en Oranje, waarvan ik medelid ben, aangaat... is en blijft het mijne overtuiging... dat alleen volgens die beginselen naleving en ontwikkeling der Grondwet mogelijk is.“⁵⁾

„Men herinnert zich wat Koning Willem II vóór de grondwetherziening zeide over het moeilijke van in dit kleine land over te brengen al de staatsinstellingen van groote Rijken. De heer Bosscha, in het uitmuntend Leven van dien Vorst, wijst op de gelijkenis van Vader Cats, van den man met het flodderkleed, die zich in al te ruim omhangsel had gedoscht en er geen raad mede wist.“⁶⁾

Wanneer in een Constitutioneel Gouvernement een homogeen Ministerie ontbreekt; wanneer diens gevolg — gelijk zoo ligt plaats zou kunnen hebben — de Koning op het drijven, door Ministers, die ter teekening bereid zijn, enkel van persoonlijk goedvinden bedacht is, zal het alternatief zijn; of dat de Koning, door gehoorzame dienaars van de Kroon en door volgzaam vertegenwoordigers der Natie, inderdaad alleen regeert; of dat het regeren, door Ministers zonder zelfstandigheid en door een Koning zonder kracht, in handen van behendige leiders eener Kamer of

van eergierige mannen eener bedriegelijke openbare meening geraakt.“⁷⁾

„Het is in den Nederlandschen Staat een eigen voorrecht dat het grondwettige Koningschap eenzelvig met het historische Koningschap is. Hier is het Koningschap, meer wellicht dan in eenig land, met republikeinschen zin en geest doorvoed, heeft een republikeinschen wortel, is geboren uit de geschiedenis van het Gemeenebest. De Koning is het eminente hoofd, hetgeen de Natie eeuwen lang begeerd heeft. In die eenvoudige waarheid ligt de waarborg tegen afwijkingen aan den eenen of aan den anderen kant. De Koning in Nederland is niet een Landsheer, maar ook niet een figurant: de Prinsen van Oranje hebben nooit in de volkshistorie voor figuranten te boek gestaan. De Koning is beschermheer, des noods tegen de meerderheid, des noods tegen eene tijdelijke opinie; beschermheer van de regten en vrijheden des volks. Dit is het denkbeeld geweest in 1813, en daarom was het woord, op zichzelf misschien gevaarlijk, Souverein, in ons land niet gevaarlijk, omdat hetgeen daarin gevaarlijk had kunnen zijn, in de volkshistorie een correctief had.“⁸⁾

„Ik heb niet... tot de vleijers der Vorsten behoord; maar ik durf beweren, dat, wanneer in Nederland de Koning, ik zeg niet zijn wil openbaart, maar in het openbaren van zijn wil getrouw is aan de anteceden ten van zijn geslacht, die persoonlijke wil onberekenbare kracht heeft.“⁹⁾

K. S.

7) a. w., I, 244 (November 1854), vgl. De Nederlander, 1378.
8) a. w., II, 193 (25 Sept. 1856).
9) a. w., II, 192 (22 Nov. 1856).

Wat gaan wij doen op leeftijd?

II.

Onze opwekking om de gedwongen rust van den arbeid om te zetten in nieuwe productiviteit zou niet volledig zijn, indien daarbij niet werd geantwoord op allerlei bezwaren.

In de eerste plaats is er het bezwaar van het phlegma, waardoor ons volk zich kenmerkt. Wij komen niet zoo gemakkelijk in beweging voor een zaak, maar wikkelen en wegen lang of we iets zullen doen. Maar als de menschen van dit temperament eenmaal in actie gekomen zijn houden ze aan, zij het ook soms met weinig gevoel. Bij dit phlegma komt vaak nog de voorzichtigheid van de ouden, de bezonnenheid, die Titus 2:2 als een algemeene deugd van oude mannen wordt aanbevolen. Deze temperaments- en karakter-eigenschappen leiden vaak tot het bezwaar tegen activiteit, dat men niet overtuigd is van het nut daarvan.

Op dit punt gaan de Calvinist en de Utilist uit elkander op hun levensweg. Eerstgenoemde vraagt allereerst naar de roeping Gods. Welnu hierover verspreidt niet alleen het boek der natuur maar ook de Heilige Schrift een helder licht, dat wij een koningsambt van God hebben. Dit ambt mogen wij niet willekeurig op zij zetten, al doen anderen het voor ons, want Christus leert ons te werken zolang het dag is, eer de nacht komt waarin niemand werken kan. De phlegmatische bezwaren worden zoo licht „vleesch“, d.i. een zondige neiging, die door den Geest in ons niet geduld kan worden.

Een ander bezwaar is het beroep op eigen onbekwaamheid „om op leeftijd nog iets anders aan te pakken.“ Dit is een kwestie van de vaardigheid, niet van de aangeborene maar van de verkregen gaven en talenten. Een van de lastigste problemen van het vaardigheidsonderzoek is de overdracht (transferentie).

In de naieve ervaring is de transferentie be-

1) Mr G. Groen van Prinsterer, Adviezen in de Tweede Kamer der Staten Generaal, I, Utrecht, Kemink & Zonen, 1856, Mz. 206 (rede 22 Mei 1849).

2) a. w., I, 205 (22 Mei 1849).

3) a. w., I, 211 (27 Juli 1849).

4) a. w., I, 213, 214, 219, 212 (27 Juli 1849).

5) a. w., I, 238 (28 Sept. 1852).

6) a. w., I, 240 (28 Sept. 1852).